

10v-JUHLAT 6.11.1938

„Meidän koulu.“

*Ylioppilas Marjatta Mikkolan puhe Järvenpään
Yhteiskoulun 10-vuotisjuhlassa.*

Kun rehtori pyysi minua tänä koulumme merkkipäivänä puhumaan täällä entisten oppilaiden puolesta, hän lisäsi: »Jos sinulla olisi jotakin lämmintä sanottavaa, mutta jos ei ole, niin puhu sitten muuta.» — Muistan vastanneeni, että sanottavaa olisi paljonkin, mutta en tiedä, pystynkö saamaan sen esiin.

Niin, se on totta. Sanottavaa olisi paljon. Ja kaikki ne ajatukset, jotka kohdistuvat vanhaan kouluumme, ovat lämpimiä. Sillä aina, kun me entiset koulutoverit kohtaamme toisiamme, puhe kääntyy piankin kouluun, opettajiin, tovereihin ja vanhoihin, hauskoihin tapauksiin. Ja aina lopuksi joku huokaa:

»Oli se sentään eri kiva koulu.»

Me kaikki entiset oppilaat tunnemme mitä syvintä kiitollisuutta tätä koulua kohtaan. — Meidän koulu! Miten ylpeänä nuo tutut sanat yhä vieläkin lausumme, vaikka nimemme ovatkin jo poissa oppilasluettelosta. En häpeä tunnustaa, että tätä kirjoittaessani minulla oli kyyneleet silmissä, niin ikävä minun tänne jälleen oli. Se oli kuin koti-ikävä. — Ne, jotka aloittivat koulunkäyntinsä tuolla vanhalla koululla aikana, jolloin tämä uusi rakennus tuntui vielä saavuttamattomalta haaveelta, varmaan ymmärtävät

minua. Olemmehan kasvaneet yhdessä tämän koulun kanssa. Olimme silloin lapsia, sekä opinahjomme että me, mutta nyt meidät kummatkin voidaan juuri ja juuri laskea täysikasvuisten joukkoon.

Meidän koulu!

Muistan, miten joskus kyllästymisen puuskina saatoimme valitaa, miten »tylsää» kaikki oli ja miten »maikatkin» viitsivät olla »hoopoja», tuttua koululaiskieltä käyttääkseni. Mutta uskalsipa vain joku muunkoululainen sanoa halventavan sanan koulustamme, niin olisimme olleet valmiit vaikka kynsin hampain puolustamaan koulumme kunniaa. Tuo toinen sai kuulla, että näin hyvää koulua ei ole missään ja että opettajat ovat maailman kivoimpia. Ja sitä mieltä yhä edelleen olemme, vaikka kenties pystymmekin nyt katsomaan asioita objektiivisemmin.

Sillä opettajamme tosiaan olivat suuremmoisista. Melkein jokainen heistä oli nuori, vastavalmistunut maisteri tänne tullessaan, joten tämä oli heidän ensimmäinen koulunsa. Ja niin lapsia kuin olimmekin, tunsimme, miten he kaikki olivat täynnä nuorekasta intoa opettajakutsumukseensa ja antamaan meille parhainta itsestään. Ja ne puitteet, joissa me, sekä opettajat että oppilaat, työskentelimme, olivat omiaan lähentämään meitä toisiimme: olemassaolostaan kamppaileva nuori koulu, jonka jokaisesta jäsenestä riippui sen menestyminen tai kaatuminen. Opettajien ja meidän oppilaiden välille kehittyi lämmin toveruus-

suhde, joka on herättänyt huomiota koulun ulkopuolellakin. Saimme luotavaisina turvautua heihin vaikeuksissamme; he neuvoivat ja auttoivat meitä kuin vanhemmat ja kokeneemat toverit. Enemmän kuin mistään muusta olemme kiitollisia juuri siitä, sillä se teki varsinkin vaikeat yläluokat monta kertaa helpommiksi. Ja ehkä samalla opimme siitä jotakin elämää varten: että ystävällinen ja rohkaiseva sana parantaa työn tulosta enemmän kuin tiukka vaatimus.

Erikoisesti ovat mieleemme täältä jääneet aamuhartaudet. Miten monta totuuden sanaa uskonnonopettajamme on tältä paikalta, missä nyt seison, lausunut! Joka aamu hän valoi meihin omaa kirkasta maailmankatsomustaan ja rohkaisi niitä, jotka olivat väsyneet koulutyön arkiseen harmauteen.

Ja ennenkaikkea rehtoriamme muistamme mitä suurimmalla kunnioituksella ja ihailulla. Hänessä näemme oikean toimen miehen, työn jättiläisen, jonka kuva aina on säilyvä mielissämme suomalaisen korvenraivaajan symbolina. — Hän ei kohdellut meitä suinkaan minään koululaislaumana, vaan yksilöinä, joista jokaisen kehitystä hän yksityiskohtaisesti seurasi. Muistamme kaikki, miten keväisin viimeisten väliarvostelujen jälkeen yksi ja toinen sai kutsun rehtorin kansliaan neuvottelemaan, mitä nyt tehtäisiin, kun nelonen tai luokalle jääminen uhkasi. »Apua annetaan, mutta armoa ei anneta», sehän on alusta asti ollut koulumme tärkeimpiä »perustuslakeja».

Myöskin meidän, koulutoverien, välillä vallitsi mitä parhain toveruus, joka sekini kuului koulun henkeen. Tunnuslause, jonka rehtori opetti meille jo ensimmäisinä koulupäivinä, kuului näet seuraavasti: »Mitä ei voi sallia kaikille, sitä ei voi sallia kenellekään.» Sentähden ei täällä tunnettu käsitettä »kateus», eikä kilpailtu opettajien suosiosta. — Myös lausetta »emme opi koulua, vaan elämää varten», yritettiin täällä toteuttaa, sikälä kuin se nykyisten ahtaiden kouluolojen vallitessa kävi päinsä. Senvuoksi koulun ohjelmassa on paljon käytännöllisiä aineita, jotka eivät kuulu ylioppilastutkintovaatimuksiin. M.m. täällä saamaansa pikakirjoitustaitoa moni entisistä oppilaista nykyään saa kiittää toimeentulostaan.

On niin lämmittävää jälleen olla täällä näissä tutuissa suojissa. On kuin ei koskaan olisi poissa ollutkaan. Jokainen soppi on täynnä muistoja, kirkkaita ja valoisia muistoja elämämme huolettomimmalta ajalta. Kaikki on niin tuttua, kuin olisi tullut kotiin. Uudet kasvot ovat vain ilmestyneet meidän paikallemme. Niin vaihtuvat oppilaat vuosi vuodelta, mutta koulu pysyy samana. — Parhainta, mitä me sen ensimmäiset kasvatit tänä merkkipäivänä voimme sille toivottaa, on:

Eläköön rakas koulumme kauan, kauemmin kuin me tulemme elämään, menestyköön se, mutta säilyköön sen henki samanlaisena kuin se nämä 10 ensimmäistä vuotta on ollut. Säilykööt kaikki sen perinteet!